

महाराष्ट्र विधानपरिषद
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
गुरुवार, दिनांक १ मार्च, २०१८
(दुपारी १२.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे -

(क) तारांकित प्रश्न.

(ख) अतारांकित प्रश्नोत्तरांची पहिली, दुसरी, तिसरी व चौथी यादी सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे.

दोन : कागदपत्रे सभागृहासमोर ठेवणे -

सहकार, पणन व
वस्त्रोद्योग मंत्री

: "विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाचा सन २०१६-२०१७ या वित्तीय वर्षातील योजनांतर्गत आणि योजनेत्तर योजनांवरील वैधानिक विकास मंडळनिहाय (अविभाज्य भागासह) प्रत्यक्ष खर्चाचा तपशील" सभागृहासमोर ठेवतील.

तीन : म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचना — (असल्यास).

चार : लक्षवेधी सूचना — (म.वि.प. नियम १०१ अन्वये) -

(१) (मंगळवार, दिनांक २७ फेब्रुवारी व बुधवार, दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०१८ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली लक्षवेधी सूचना) —

श्री. प्रविण दरेकर, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे गृहनिर्माण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"मुंबई उपनगरातील गोरेगांव येथील सिध्दार्थ नगरमधील पत्रा चाळीचा पुनर्विकास प्रकल्प २००६ मध्ये एका विकासकाने हाती घेणे, परंतु दिलेल्या मुदतीत सदर प्रकल्प पूर्ण न होणे, ६६८ रहिवाशांना वाऱ्यावर सोडत म्हाडासाठीचे अतिरिक्त गाळेही न देणे, सन २०११ मध्ये या प्रकल्पात मोठा गैरव्यवहार झाल्याचे उघड झाल्याचे म्हाडाच्या मुंबई मंडळाने कोटयवधीची फसवणूक करणाऱ्या विकासकाला नोटीस बजावण्यात आल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास येणे, सदर नोटीसीला उत्तर न मिळाल्यास प्रकल्पाची ४७ एकर जागा ताब्यात घेण्याचा घेतलेला निर्णय, त्याचबरोबर या विकासकांविरोधात गुन्हा दाखल करून विकासकाला काळ्या यादीत टाकण्यात यावे, असे निर्देश गृहनिर्माण राज्यमंत्री यांनी म्हाडा अधिकाऱ्यांना देणे, या निर्णयानुसार म्हाडाने सदरच्या जमिनीचा ताबा घेऊन

तातडीने हा प्रकल्प पूर्णत्वास नेण्याची आवश्यकता, तसेच संबधित विकासकावर गुन्हा दाखल करुन काळ्या यादीत टाकण्याची कारवाई करण्याची नितांत गरज, याबाबत शासनाने केलेली व करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(मंगळवार, दिनांक २७ फेब्रुवारी, २०१८ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली लक्षवेधी सूचना) —

(२) सर्वश्री. जयवंतराव जाधव, अमरसिंह पंडित, नरेंद्र पाटील, धनंजय मुंडे, आर्कि अनंत गाडगीळ, सर्वश्री. शरद रणपिसे, संजय दत्त, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे अन्न व औषध प्रशासन मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"मुंबईतील मुलुंड येथील फोर्टिस व वाशी येथील हिरानंदानी खाजगी रुग्णालयात अॅन्जीओप्लास्टीसारख्या हृदयरोग उपचारातील महत्वाच्या प्रक्रियेमध्ये यापूर्वी वापरलेल्या सामुग्रीचा वापर करून रुग्णांची फसवणूक करीत असल्याचे अन्न व औषध प्रशासनाच्या तपासणीअंती सदरील प्रकार उजेडात येणे, या गंभीर प्रकाराची दखल घेऊन शासनाने राज्यभरातील सर्वच रुग्णालयांची चौकशी करण्याबाबत घेतलेला निर्णय, तसेच मुंबईतील वांद्रे येथील लिलावती, मुलुंड येथील फोर्टिस, अंधेरीचे कोकिलाबेन अंबानी, परळचे ग्लोबल, पवईमधील हिरानंदानी आणि गिरगावातील सर एन.एच.रुग्णालयाकडून वैद्यकीय उपकरणांवरील छापिल किमतीपेक्षा अधिक किंमत रुग्णांकडून वसूल करण्यात येऊन रुग्णांची पिळवणूक करीत असल्याची बाब उजेडात येणे, त्याचप्रमाणे बीएसईएस ब्रम्हकुमारी रुग्णालयानेही रुग्णांकडून शुल्क न घेता कॅथेटरचा पुनर्वापर केल्याचे उघड होणे, हे कॅथेटर रुग्णालयांना ७ ते ९ हजार रुपयांना घाऊक किंमतीत मिळणे, पहिल्या रुग्णांसाठी २२ ते २५ हजार एमआरपीने विकणे, मात्र त्याचा पुनर्वापर करतानाही ११ ते २० हजार रुपये इतकी किंमत लावण्यात येणे, राज्यशासनाने जसलोक, ब्रीच कॅण्डी, बॉम्बे हॉस्पिटल, लिलावती, हरकिसनदास, हिंदुजा अशा अनेक खाजगी धर्मादाय रुग्णालयांना माफक दरात जागा दिलेली असणे, त्याबदल्यात त्यांच्यावर घालण्यात आलेल्या अटीनुसार गरीब रुग्णांना सवलतीच्या दरात आरोग्य सुविधा पुरविण्याची त्यांच्यावर जबाबदारी असणे, सदरील धर्मादाय रुग्णालयांबद्दल वारंवार तक्रारी येऊनही कोणतीच कारवाई करण्यात न येणे, नियमानुसार सदर रुग्णालयांना एकूण खाटांच्या २० टक्के खाटा गरीब रुग्णांसाठी आरक्षित ठेवणे, स्वस्त दरात औषधे उपलब्ध करणे बंधनकारक असणे, परंतु सदर रुग्णालये नियम तोडून कागदोपत्री पुरावे न ठेवून आरक्षित खाटांची सुविधा इतर रुग्णांना पुरवित असणे, यामध्ये कागदोपत्री खोटा रिपोर्ट करत

असल्याचे आढळून येणे, मा.मुख्यमंत्री यांनी अशा प्रकारचा गैरव्यवहार रोखण्याच्या दृष्टीने रुग्णांचा रेशनकार्ड तसेच दारिद्र्यरेषेखालील असल्याचा पुरावा ऑनलाईन तपासण्याचे सॉफ्टवेअर तयार करण्याचे संबंधिताना सूचना देणे, त्यांच्याकडेही सदर रुग्णालये कानाडोळा करीत असणे, यामुळे शासन निर्णय जारी करून देखील सदर रुग्णालये शासनास दाद देत नसल्याचे आढळून आल्याने राज्यातील रुग्णांमध्ये व जनमानसात पसरलेली चिडीची व असंतोषाची भावना, याकरिता राज्यशासनाने खाजगी व धर्मादाय रूग्णालयाकडून गरीब रुग्णांची होत असलेली फसवणूक रोखण्याबाबत व सदरील रुग्णालयाच्या गैरव्यवहाराबाबत तातडीने करावयाची कारवाई व याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया."

(बुधवार, दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०१८ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली लक्षवेधी सूचना) –

(३) सर्वश्री. धनंजय मुंडे, जयवंतराव जाधव, सुनिल तटकरे, हेमंत टकले, अमरसिंह पंडित, सतिश चव्हाण, अॅड. निरंजन डावखरे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे अन्न व औषध प्रशासन मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्य शासनाने महसुली उत्पन्नाचा विचार न करता जन आरोग्याचे हित लक्षात घेऊन गुटखा व पानमसाला याबरोबरच सुगंधित सुपारी, सुगंधित तंबाखू व खर्चा यावरही बंदी घातलेली असणे, एकीकडे तंबाखूजन्य पदार्थांच्या भयंकर दुष्परिणामांचा विचार करून राज्य शासनाकडून विविध उपाययोजना केल्या जात असताना या बंदी आदेशाची प्रभावी अंमलबजावणी होत नसल्याचे चिंताजनक निरीक्षण तज्ञांकडून नोंदविले जाणे, बंदी असतानाही गुटखा व तत्सम अन्नपदार्थांच्या विक्रीत दिवसेंदिवस वाढ होत असणे, अन्न व औषध प्रशासनाने सन २०१२-२०१३ व सन २०१६-२०१७ मध्ये अनुक्रमे २०.७४ कोटी व २२.९८ कोटी रुपयांचा गुटखा व तत्सम प्रतिबंधित पदार्थांचा साठा जप्त केल्याच्या कार्यवाहीवरून तज्ञांनी नोंदविलेल्या निरीक्षणाला पुराव्यासह दुजोरा मिळाला असणे, अन्न व औषध प्रशासनातील भ्रष्ट अधिकाऱ्यांच्या आशिर्वादाने दररोज शेकडो ट्रक गुटखा राज्यात दाखल होत असणे, गुटखा तस्कर आणि अन्न व औषध प्रशासनातील काही भ्रष्ट अधिकाऱ्यांच्या संगनमताने गुटखा तस्करी व विक्री राज्यात अवैधपणे सुरु असल्याचे लोकप्रतिनिधींनी उदाहरणासह त्यांच्या दिनांक २७ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी व दिनांक १० डिसेंबर, २०१७ रोजीच्या पत्रान्वये शासनाच्या निदर्शनास आणून तस्कर आणि यात सामील असलेल्या भ्रष्ट अधिकाऱ्यांची गुन्हे अन्वेषण विभाग व लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागामार्फत चौकशी करण्याची मागणी केलेली असणे, परंतु,

भ्रष्ट अधिकाऱ्यांना पाठीशी घालण्यासाठी त्याच खात्यामार्फत म्हणजे अन्न व औषध प्रशासनामार्फत चौकशी सुरु करण्यात येणे, त्यामुळे लोकप्रतिनिधी यांनी दिनांक ७ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी या निर्णयाचा फेरविचार करुन ही चौकशी गुन्हे अन्वेषण विभाग व लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागामार्फत करण्याची मागणी केलेली असणे, शासन पातळीवरुन या सर्वाना पाठीशी घालण्यात येत असल्याचा संशय व्यक्त केला जाणे, विशेषतः ठाणे जिल्ह्यातील भिवंडी, मिरा-भाईंदर या भागात तस्कर मोठ्या प्रमाणात सक्रीय असणे, एकूणच राजकीय इच्छाशक्तीचा अभाव, पोलीस आणि अन्न व औषध प्रशासनातील भ्रष्ट अधिकाऱ्यांवर कारवाई करण्यास शासन पातळीवरुन होणारी टाळाटाळ, यामुळे गुटखा व तंबाखूजन्य पदार्थ बंदी आदेशाची अंमलबजावणी प्रभावीपणे राज्यात होत नसल्यामुळे सर्वेक्षणातून नोंदविलेल्या आकडेवारीपेक्षा कितीतरी प्रचंड प्रमाणात कॅन्सर रुग्णसंख्येत वाढ होण्याची व्यक्त केली जात असलेली भीती, यामुळे राज्यात निर्माण झालेला असंतोष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कारवाई व शासनाची प्रतिक्रिया."

- (४) श्री. जगन्नाथ शिंदे, अॅड. निरंजन डावखरे, सर्वश्री. आनंद ठाकूर, नरेंद्र पाटील, धनंजय मुंडे, जयवंतराव जाधव, सुनिल तटकरे, हेमंत टकले, अमरसिंह पंडित, सतिश चव्हाण, रविंद्र फाटक, संजय दत्त, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"भिवंडी (जि.ठाणे) येथील नागाव-गायत्रीनगर परिसरातील सरदार कंपाउंडमध्ये प्लास्टिक भंगाराची गोदामे असून, त्यापैकी एका गोदामाला दिनांक ३१ जानेवारी, २०१८ च्या पहाटे लागलेल्या आगीने भीषण रूप धारण केल्याने आसपासची अन्य गोदामे व सहा झोपड्या आगीच्या भक्ष्यस्थानी पडल्यावर दिवसभर आग धुमसत असताना कोणतीही जीवित हानी झालेली नसली तरीही सुरक्षिततेसाठी आसपासच्या रहिवाश्यांचे स्थलांतरण करावे लागलेले असणे, मनोर-वाडा-भिवंडी या राष्ट्रीय महामार्गावर वाडा तालुक्यातील पाली येथे भंगाराची अनेक गोदामे असणे, सदर गोदामे ही रस्त्यावरच भंगारमाफीयांनी थाटलेली असल्याने या गोदामांमुळे भविष्यात मोठा अपघात होण्याची शक्यता असणे, तसेच पाली हे रहदारीचे मध्यवर्ती ठिकाण असून येथे मोठ्या प्रमाणात भंगार गोळा करणारी वस्ती महामार्गानजीक निर्माण झालेली असणे, त्यामुळे याठिकाणी वास्तव्य करणाऱ्या नागरिकांच्या जीवाला धोका निर्माण झालेला असणे, दिनांक १३ फेब्रुवारी, २०१८ रोजीच्या मध्यरात्री ठाण्याजवळील मुंब्रा, शिळ परिसरातील खान कंपाउंड मधील प्लास्टिक गोदामाला आग लागलेली असताना या ठिकाणी असलेल्या सिलेंडरचा स्फोट झाल्याने या आगीने रौद्र रूप धारण

करणे, या आगीतही मोठ्या प्रमाणात वित्तहानी झालेली असणे, शिळफाटा परिसरात खाजगी मालकीच्या जागेवर अशी अनेक गोदामे एकमेकांना खेटून असताना सुरक्षिततेच्या दृष्टीने येथे कोणतीही उपाययोजना करण्यात आलेली नसणे, याच दिवशी डॉंबिवली जवळील संदप-बेतवडे येथील रुणवाल ग्रुपच्या गोदामालाही आगी लागल्याने त्याठिकाणी काम करणाऱ्या कामगारांची पळापळ झालेली असणे, आजमितीस ठाणे जिल्ह्यात भिवंडी हे सर्वात मोठे गोदामाचे आगर असून इतरत्र असलेली गोदामे व विशेषतः भंगाराची, प्लास्टिकची गोदामे आग लागण्यास कारणीभूत ठरत असताना, अशा गोदामांची अधिकृतता वा सुरक्षा याबाबीकडे स्थानिक प्रशासनाने दुर्लक्ष केल्याने या गोदामांचा नागरी वस्तीला धोका निर्माण झालेला असणे, ठाणे जिल्ह्याच्या सर्वच शहर व परिसरातील अशा अधिकृत, अनधिकृत गोदामांची तपासणी करून त्यांपैकी सुरक्षा व सुरक्षितता यासंदर्भात ज्यांनी शासकीय नियमांचे उल्लंघन केलेले असेल अशा गोदामांवर व त्यांना पाठीशी घालणाऱ्या सर्व संबंधितांवर तातडीने कठोर कायदेशीर कारवाई करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(५) श्री. रविंद्र फाटक, डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"दिनांक १३ जानेवारी, २०१८ रोजी पारनाका (ता.डहाणू जि.पालघर) येथील समुद्रात कॉलेज सुटल्यानंतर बोटीमधून फिरण्याकरिता गेलेल्या के.एल.पोंदा हायस्कूलच्या ४० विद्यार्थ्यांची बोट उलटल्याची दुर्घटना घडणे, सदर दुर्घटनेत ३ विद्यार्थी मृत्यूमुखी पडणे, सदर विद्यार्थी बोटीच्या टपावर चढून सेल्फी घेताना बोट एकाच बाजूला झुकल्याने बोट बुडाल्याची घटना घडणे, सदरहू बोट बेकायदेशीरपणे सुरु असल्याचे तसेच सदर बोटीमध्ये कोणत्याही प्रकारच्या सुरक्षिततेच्या उपाययोजना नसल्याचे निदर्शनास येणे, तसेच २६/११ नंतर सागरी सुरक्षेबाबत शासन आजही उदासीन असल्याचे या दुर्घटनेवरून स्पष्ट होणे, डहाणूचा किनारा नेहमीच पर्यटकांना आकर्षित करीत असल्याने व वर्षभरात पर्यटनाचे चार ते पाच हंगाम येत असल्याने येथे पर्यटकांची गर्दी होत असतानाही पर्यटकांच्या सुरक्षिततेबरोबरच त्यांना सोयीसुविधा पुरविण्याकडे प्रशासनाचे दुर्लक्ष होत असणे, विविध ठिकाणी अशाप्रकारे बोट उलटून पर्यटकांचा मृत्यू होण्याच्या घटना घडणे, जलपर्यटन करणाऱ्या व समुद्र किनारी फिरण्याकरिता येणाऱ्या पर्यटकांची सुरक्षा वाऱ्यावर असणे, प्रत्येक सागरी पोलिस ठाण्याकडे एक स्पीड बोटीसह, अद्यावत सामुग्री, एक हेलिकॉप्टर आदि सुविधा देण्याचे गृहविभागाने परिपत्रकाद्वारे जाहीर करूनही अद्यापही त्याची प्रत्यक्षात पूर्तता झालेली नसणे,

याकडे शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, परिणामी पर्यटकांमध्ये पसरलेले भितीचे व घबराटीचे वातावरण, याबाबत शासनाने गांभीर्याने लक्ष घालून समुद्र किनाऱ्यावर सुरक्षिततेच्या दृष्टीने उपाययोजना करण्याची नितांत आवश्यकता तसेच सदर दुर्घटनेप्रकरणी बोट मालकांवर सदोष मुनष्यवधाचा गुन्हा दाखल करण्यात येऊन दुर्घटनेत मृत्यूमुखी पडलेल्या विद्यार्थ्यांच्या पालकांना आर्थिक मदत देण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही, याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया व भूमिका."

- (६) **सर्वश्री. रामहरी रुपनवर**, शरद रणपिसे, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, संजय दत्त, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, सर्वश्री. आनंदराव पाटील, हरिसिंग राठोड, आर्कि. अनंत गाडगीळ, प्रा. जोगेन्द्र कवाडे, सर्वश्री. जनार्दन चांदूरकर, अमरनाथ राजूरकर, सुभाष झांबड, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **दुग्धविकास मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील दूध पावडर आणि बटरनिर्मिती करणाऱ्या बहुतांश कंपन्यांनी गाईच्या दुधाची खरेदी थांबविल्याने राज्यात हजारो लिटर दूध अतिरिक्त होत असल्याची धक्कादायक माहिती माहे नोव्हेंबर, २०१७ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास येणे, ग्रामीण भागातून संकलित झालेले दूध खाजगी आणि सहकारी संघानी स्विकारण्यास असमर्थता दर्शविण्यास सुरु केलेली असणे तसेच प्रतिलिटर दूधदरात चार रुपयांची कपातही केल्याने सहकारी दूध संघ आर्थिक कोंडीत सापडलेले असणे, शेजारील कर्नाटक राज्यामध्ये दुधाचे प्रतिलिटर पाच रुपये अनुदान राज्य शासन देत असणे, त्यामुळे लिटरला २५ ते २७ रुपये दर देणे शक्य होत नसणे, मात्र महाराष्ट्र राज्यशासनाने दूधाचे दर वाढवून दिल्यावर कोणतीही जबाबदारी घेतलेली नसणे त्यामुळे शासनाने अनुदान देण्याची किंवा दराविषयीचे धोरण बदलण्याची आवश्यकता, ज्याप्रमाणे राज्यात तूर व अन्य डाळी अतिरिक्त झाल्यावर सरकार खरेदी करते त्याचप्रमाणे अतिरिक्त दूधही सरकारने खरेदी करावे अशी मागणी दूध संघाने केलेली असूनही शासन याबाबत आवश्यक कार्यवाही करीत नसल्याने त्यांच्यामध्ये निर्माण झालेली उद्रेकाची भावना, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

पाच : म.वि.प. नियम १०१ - अ अन्वये विशेष उल्लेख - (असल्यास).

- मध्यंतर -

सहा : राज्यपालांच्या अभिभाषणावर चर्चा (पहिला व शेवटचा दिवस).

सात : शासकीय विधेयके :-

विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे - विचार, खंडशः विचार व संमत करणे.

"सन २०१७ चे वि.स.वि. क्रमांक ७१ - महाराष्ट्र स्वयंअर्थसहाय्यित शाळा (स्थापना व विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०१७"

विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. धनंजय मुंडे, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१७ चे वि.स.वि. क्रमांक ७१ - महाराष्ट्र स्वयंअर्थसहाय्यित शाळा (स्थापना व विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०१७ विधानसभेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहाच्या २१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

आठ : (क) सर्वश्री.धनंजय मुंडे, शरद रणपिसे, सुनिल तटकरे, संजय दत्त, हेमंत टकले, जयंत पाटील, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, कपिल पाटील, प्रा. जोगेंद्र कवाडे, सर्वश्री.अमरसिंह पंडित, सतिश चव्हाण, रामहरी रुपनवर, जयवंतराव जाधव, चंद्रकांत रघुवंशी, दत्तात्रय सावंत, विक्रम काळे, किरण पावसकर, अॅड.जनार्दन चांदुरकर, डॉ.सुधीर तांबे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.ख्वाजा बेग, आर्कि.अनंत गाडगीळ, सर्वश्री.बाळाराम पाटील, अमरनाथ राजुरकर, सुभाष झांबड, अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, नरेंद्र पाटील, प्रकाश गजभिये, अॅड.राहुल नार्वेकर, सर्वश्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, हरिसिंग राठोड, आनंदराव पाटील, जयदेव गायकवाड, रामराव वडकुते, जगन्नाथ शिंदे, अमरिशभाई पटेल, अनिल तटकरे, मोहनराव कदम, आनंद ठाकूर, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव -

"राज्यातील शेतकरी नापिकी कर्जबाजारीपणासह विविध नैसर्गिक आपत्तीमुळे संकटात सापडल्यामुळे संकटात सापडलेल्या या शेतकऱ्यांना दिलासा देण्यासाठी सरसकट कर्जमाफीची होणारी मागणी, सरकारने साडेतीन वर्षानंतर सरसकट कर्जमाफीचा निर्णय न घेता विविध अटी घालून केवळ दीड लाख रुपयांपर्यंतच्या कर्जमाफीची केलेली घोषणा, ९ महिन्यांनंतर ६० टक्के शेतकऱ्यांनाही कर्जमाफीचा न झालेला लाभ, ऑनलाईन घोटाळ्यामुळे योजनेपासून वंचित राहिलेले पात्र शेतकरी, शासनाच्या कर्जमाफीनंतरही राज्यात वाढत असलेल्या शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या, विविध कारणांमुळे बांधापासून मंत्रालयापर्यंत शेतकऱ्यांचे सुरु असलेले आत्महत्यांचे सत्र, धर्मा पाटील या ८४ वर्षीय शेतकऱ्यावर मंत्रालयात विष पिऊन आत्महत्या करण्याची आलेली वेळ, आत्महत्येनंतरही त्यांच्या कुटुंबीयांना शासनाकडून न मिळालेला न्याय, विदर्भ, मराठवाड्यातील हजारो शेतकरी कापसावर आलेल्या बॉडअळी

आणि धानावरील मावा, तुडतुड्या रोगामुळे उद्ध्वस्त होणे, या शेतकऱ्यांसाठी शासनाने जाहीर केलेले तुटपुंजे मदतीचे फसवे पॅकेज, परिणामी ६ महिन्यांनंतरही शेतकऱ्यांना न मिळालेली मदत, किटकनाशक फवारणी करतेवेळी विषबाधा होऊन शेतकऱ्यांचे झालेले मृत्यु, त्याबाबतही शासनाने दाखविलेली उदासिनता, ओखी वादळामुळे नुकसान झालेल्या शेतकऱ्यांनाही शासनाकडून अद्याप न मिळालेली नुकसानभरपाई, मराठवाडा, विदर्भ खानदेशातील शेतकऱ्यांवर गारपीट आणि वादळी वाऱ्यामुळे आलेले मोठे संकट, यामुळे त्यांची उद्ध्वस्त झालेली पिके व फळबागा, या शेतकऱ्यांना तातडीने मदत देऊन दिलासा देण्याऐवजी घोड्यावरून सुरु असलेले पंचनामे, शेतकऱ्यांच्या गळ्यात चोरांप्रमाणे पाट्या अडकवून करण्यात आलेले पंचनामे, यामुळे अपमानित झालेला राज्यातील शेतकरी, चारही बाजूने येत असलेल्या अस्मानी संकटासोबतच सरकार सुलतानी संकट लादत असल्याची शेतकऱ्यांमध्ये निर्माण झालेली भावना, त्यांच्यात पसरलेला तीव्र असंतोष आणि नाराजीची भावना, लाळ्या-खुरकत रोगापासून बचाव करण्यासाठी दरवर्षी करण्यात येणाऱ्या लसीकरणात १४ महिन्यांचा खंड पडल्यामुळे ६ वर्षात लसीकरणासाठी केलेला सुमारे १५०० कोटी रुपयांचा खर्च वाया गेला असल्याची गंभीर बाब केंद्र सरकारच्या सचिवांनी निदर्शनास आणून दिलेली असणे, तसेच त्यामुळे शेतकऱ्यांचे २० हजार कोटी रुपयांचे नुकसान होण्याची केंद्रीय कृषी मंत्रालयाने व्यक्त केलेली भिती, कर्जमाफीच्या निर्णयाचा फेरविचार करून सरसकट कर्जमाफी, बॉडअळीग्रस्त शेतकऱ्यांना एकरी ५० हजार रुपयांची मदत, विदर्भ, मराठवाडा व खानदेशमध्ये गारपीटीने नुकसान झालेल्या शेतकऱ्यांना एनडीआरएफच्या मदतीबरोबरच कोरडवाहुसाठी हेक्टरी २५ हजार, बागायतीसाठी ४० हजार व फळबागांसाठी ५० हजार रुपयांचे विशेष पॅकेज, त्यांना वीज बिलाची माफी, शेतीकर्जावरील व्याजमाफी व पिककर्जाच्या वसुलीस स्थगिती, देण्याची आवश्यकता, राज्यात शेतमालाला जाहीर झालेला हमीभाव अपुरे असणे, पुरेसे खरेदी केंद्र सुरु न होणे, त्यामुळे शेतकऱ्यांना कवडीमोल दराने शेतमाल विकावा लागणे, राज्यातील संकटात सापडलेल्या लाखो शेतकऱ्यांच्या या प्रश्नांकडे शासनाचे झालेले दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने करावयाची उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

(ख) (मंगळवार, दिनांक २७ फेब्रुवारी, व बुधवार, दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०१८ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

श्री.सुजितसिंह ठाकूर, डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे, प्रा.अनिल सोले, अॅड. अनिल परब, सर्वश्री.गिरीशचंद्र व्यास, गोपीकिसन बाजोरिया, डॉ.परिणय

फुके, सर्वश्री.रविंद्र फाटक, मितेश भांगडिया, प्रा.डॉ.तानाजी सावंत, श्री.विनायक मेटे, श्रीमती स्मिता वाघ, सर्वश्री.नागोराव गाणार, चंदुभाई पटेल, डॉ. अपूर्व हिरे, सर्वश्री.प्रविण दरेकर, प्रसाद लाड, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव -

"राज्यात जालना, परभणी, बुलढाणा, बीडसह मराठवाडा, उत्तर महाराष्ट्र व विदर्भातील अनेक तालुक्यांमध्ये दिनांक ११ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास गारपीटीचा प्रचंड तडाखा बसणे, तसेच विदर्भातील काही भागात वीज कोसळून ७ जणांचा बळी गेल्याचे व १६ जण जखमी झाल्याचे निदर्शनास येणे, तूर, हरभरा, गहू, ज्वारी ही काढणीला आलेली पिके आकस्मिकरित्या गारांच्या तडाख्यात सापडल्याने भूईसपाट होणे, संत्रा आणि द्राक्ष बागांचे प्रचंड नुकसान झाल्याचे निदर्शनास येणे, या भागातील शेतकऱ्यांनी मेहनत करून उभी केलेली पिके मातीमोल होणे, विशेषतः विदर्भातील बोंडअळीमुळे कापूस पिक गमावलेल्या शेतकऱ्यांचा गारपीटीमुळे हातातोंडाशी आलेला पिकांचा घास गेला असल्याचे व शेतकऱ्यांची लाखो रुपयांची पीकहानी झाली असल्याचे आढळून येणे, नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांच्या हानी झालेल्या पिकांचे पंचनामे करण्याचे आणि विमा कंपन्यांना आकडेवारी सादर करण्याचे आदेश राज्यशासनाने दिले असणे, याबाबत शासनाने कार्यवाही करून गारपीटग्रस्तांना तातडीने नुकसान भरपाई देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

नऊ : अर्धा-तास चर्चा — म.वि.प. नियम ९२ अन्वये (बैठकीच्या शेवटी) -

(१) श्री. रामहरी रुपनवर, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"शासकीय आश्रमशाळांना शासनाच्या अन्न व नागरी पुरवठा विभागाकडून होणारा स्वस्त धान्य दुकानातील धान्य पुरवठा माहे एप्रिल, २०१७ पासून बंद करण्यात येणे, धान्य पुरवठा बंद करण्यात आल्यामुळे शाळा व्यवस्थापनाला धान्य खुल्या बाजारातून रुपये ३ ते ४ हजार क्विंटल दराने विकत घ्यावे लागत असल्यामुळे त्यांची आर्थिक अडचण होणे, आदिवासी विकास विभागाकडून मिळणाऱ्या तुटपुंज्या अनुदानातून निवासी विद्यार्थ्यांसाठी भोजन, निवास, आरोग्य व इतर सुविधा वाढत्या महागाईमुळे पुरविणे शक्य होत नसताना स्वस्त धान्य दुकानाचा मिळणारा धान्य पुरवठा देखील बंद झाल्याने आश्रमशाळा व्यवस्थापन चिंतेत असणे, स्वस्त धान्य दुकानाचा धान्य पुरवठा पूर्ववत सुरु करण्याच्या दृष्टीने शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(२) श्री. जयवंतराव जाधव, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या

बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"सन २०११ च्या जनगणनेवर आधारित बृहत आराखड्यात जळगाव नेऊर (ता.येवला, जि. नाशिक) व विंचूर (ता.निफाड, जि. नाशिक) येथे नवीन प्राथमिक आरोग्य केंद्राचा समावेश करण्याची स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक ५ आक्टोबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास शासनाकडे मागणी केलेली असणे, तसेच येवला व निफाड तालुक्यात सन २०११ च्या जनगणनेवर आधारित १५ उपकेंद्रांचा जोड बृहत आराखड्यात समावेश करण्याची मागणी प्रलंबित असणे, जळगाव नेऊर (ता.येवला, जि.नाशिक) व विंचूर (ता.निफाड, जि.नाशिक) या दोन ठिकाणी लोकसंख्या, दोन आरोग्य संस्थांमधील अंतर व भौगोलिक परिस्थिती या सर्व बाबी विचारात घेऊन नवीन प्राथमिक आरोग्य केंद्र निर्माण करण्यासाठी नाशिक जिल्हा परिषदेने जिल्हा नियोजन समितीची मान्यता घेऊन आरोग्य सेवा संचालनालयास विहित नमुन्यातील प्रस्ताव सादर केलेले असणे, येवला व निफाड तालुक्यातील सन २०११ च्या जनगणनेवर आधारित १५ उपकेंद्रांचा जोड बृहत आराखड्यात समावेश करण्यासाठी शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

विधान भवन,
मुंबई,
दिनांक : २८ फेब्रुवारी, २०१८.

डॉ.अनंत कळसे,
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद.